

Onderzoek naar ervaringen en beweegredenen van advocaten 'on hold' in de Herstelregelingen kinderopvangtoeslag

Deel 1 – Resultaten enquête

Het onderzoek

Er zijn 233 advocaten die deelnemen aan de HKT-regelingen. Van de deelnemende advocaten hebben 83 zich in de loop van de regeling *on hold* laten zetten. Dit betekent dat zij tijdelijk of permanent geen cliënten met een HKT-zaak aannemen. De Raad voor Rechtsbijstand wil beter begrijpen waarom deze advocaten zich *on hold* hebben laten zetten. Het Kenniscentrum heeft daarom onderzoek gedaan naar de ervaringen en beweegredenen van de advocaten die *on hold* staan. Het onderzoek bestaat uit twee onderdelen:

1. een *online* enquête;
2. interviews.

De rapportage bevat de resultaten van het eerste onderdeel, de *online* enquête.

Onderzoeksvraag Wat waren de beweegredenen van de advocaten die zich *on hold* hebben laten zetten voor HKT-zaken?

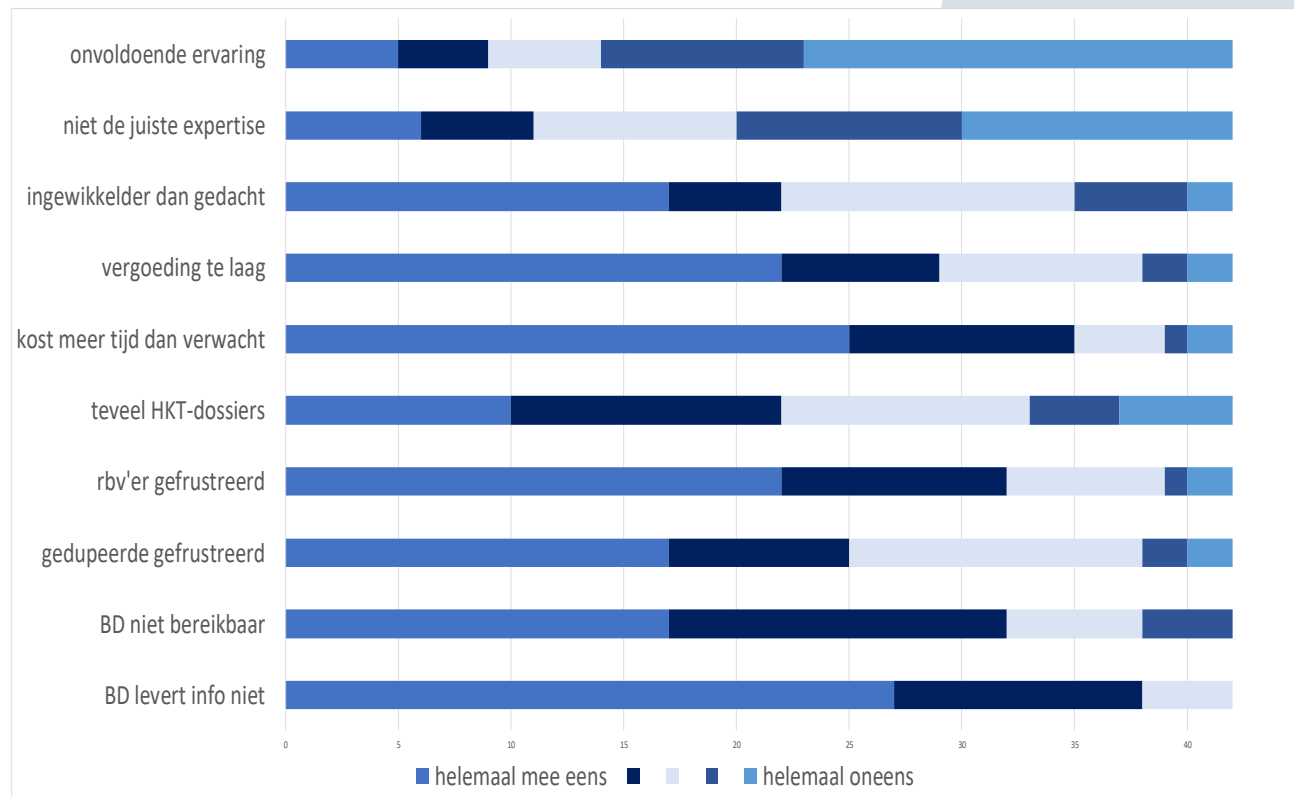
1. De enquête

Tijdelijk of permanent *on hold*

- Medio maart 2022 zijn via een *online* enquête 83 advocaten benaderd van wie op een bepaald moment bij de Raad bekend was dat ze zich tijdelijk of permanent *on hold* hadden laten zetten bij de toedeling van HKT-zaken;
- Van de benaderde advocaten hebben er 47 deelgenomen aan de enquête;
- Enkele advocaten gaven aan dat ze nog wel zaken aannamen van gedupeerden die zich spontaan bij hen melden;
- Op het moment van de enquête stonden 42 advocaten daadwerkelijk *on hold*;
- Van deze 42 staat 52% tijdelijk *on hold* en 48% staat permanent *on hold*;
- Van de advocaten die tijdelijk *on hold* staan hebben de meesten geen termijn verbonden aan het *on hold* staan.

De advocaten werden eerst gevraagd naar hun ervaringen met HKT-zaken

Top 3 meest genoemd:

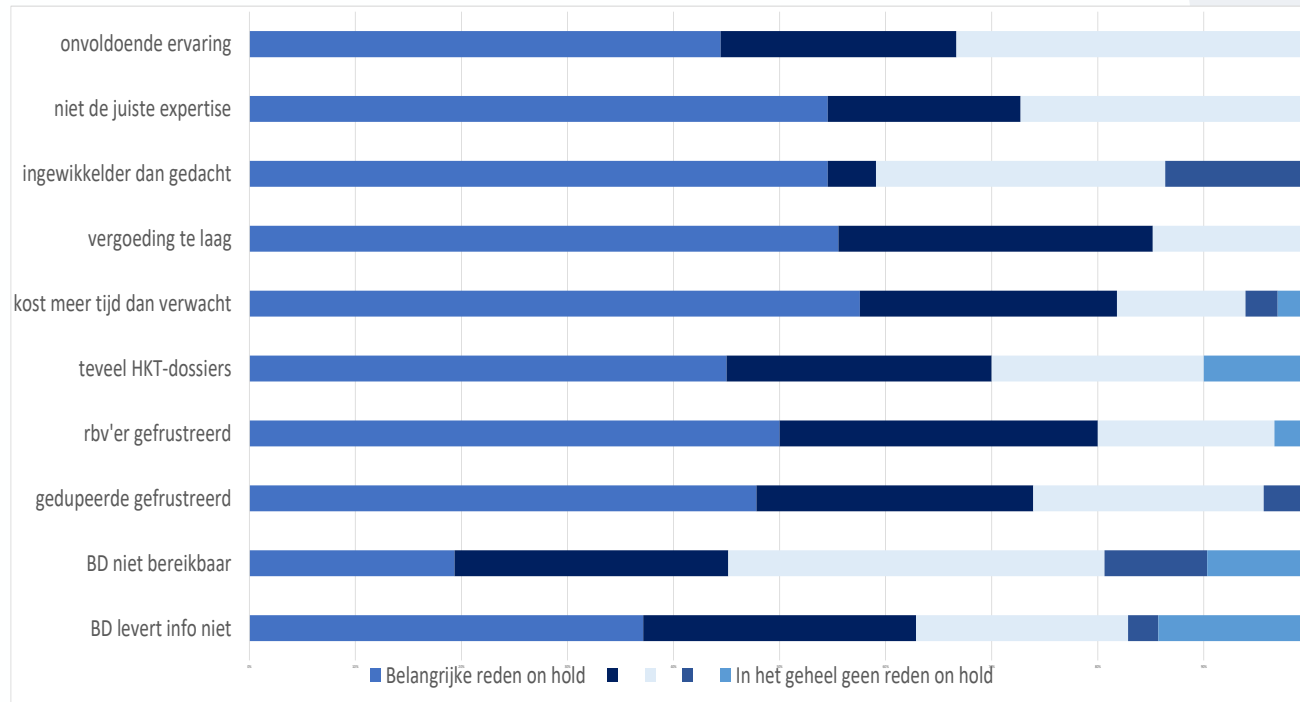
1. BD levert info niet
2. Kost meer tijd dan verwacht
3. Advocaat is gefrustreerd

Top 3 minst genoemd:

1. Onvoldoende ervaring
2. Niet de juiste expertise
3. Teveel HKT-dossiers

Vervolgens werd hen gevraagd in hoeverre deze ervaring reden was voor on hold zetting

Top 3 meest genoemd:

1. Vergoeding te laag
2. Kost meer tijd dan verwacht
3. Advocaat is gefrustreerd

Top 3 minst genoemd:

1. BD niet bereikbaar
2. Ingewikkelder dan gedacht
3. BD levert info niet

Aan advocaten werd ook gevraagd of zij op de hoogte waren van de nieuwe HKT-regeling

71% is op de hoogte van de nieuwe HKT-regeling

29% is niet op de hoogte van de nieuwe HKT-regeling

Aan de advocaten die hiervan op de hoogte waren is gevraagd of de nieuwe regeling ertoe zal leiden dat zij zich weer beschikbaar stellen voor HKT-zaken

	AANTAL	PERCENTAGE
ZEKER WEL	0	0%
WEL	4	14%
NEUTRAAL	11	38%
NIET	4	14%
ZEKER NIET	10	34%
TOTAAL	29	100%

Ten slotte werd aan de advocaten gevraagd of er nog zaken zijn die zij aan de Raad willen meegeven om het aanbod van advocaten die HKT-zaken willen doen op peil te kunnen houden

De antwoorden zijn gecategoriseerd in de volgende thema's:

- a. Voorlichting
- b. De werkzaamheden
- c. Cliënten
- d. De vergoeding
- e. Ervaring/expertise
- f. De Belastingdienst
- g. De Raad
- h. De procedures

- In de webinars van de RvR werd aangegeven dat het gewone bewijsrecht niet zou gelden. Nu thans bij de commissie werkelijke schade blijkt volop het civiele bewijsrecht te gelden.
- Er is onvoldoende helder, bondig, to-the-point lesmateriaal om snel te begrijpen hoe ik deze zaken moet doen. Ik heb alle webinars gekeken en gezocht op info, maar uiteindelijk was dat allemaal zo wollig en waren de informatiebronnen zo erg versnipperd (Rvr, belastingdienst, enz), dat het mij veel en veel teveel tijd kostte om er doorheen te komen en te begrijpen hoe ik het moet doen. Bovendien waren de webinars niet uitsluitend voor advocaten, maar ook voor de slachtoffers, en daardoor waren de webinars ontzettend langzaam en wollig. Het is ook heel wrang dat de hele procedure ontzettend onduidelijk voor mij was, totdat ik een stroomschema kreeg van de rvr waarin was uitgelegd hoe de punten verdeeld werden over de werkzaamheden; het is toch onvoorstelbaar dat het declaratieschema van de Raad betere informatie verschafte dan de NOVA en de belastingdienst gezamenlijk?
- Ik vind ook dat de opmerkingen in de webinars dat er zo weinig mogelijk geprocedeerd en niet in gebreke gesteld mag worden, niet maakt dat je er alles voor je cliënten uit kunt halen. Bovendien is het de verantwoordelijkheid van de advocaat en moet die dat zelf beoordelen.

a. **Voorlichting**

- Continue gebeld of gemaïld worden is niet meer te doen.
- Bij een van mijn cliënten kregen mijn emoties ook de overhand, waardoor ik me niet goed als advocaat kon inzetten. Ik heb de zaak netjes afgemaakt maar de schrik zit er wel in.
- Door deze zaken en de impact hiervan op de ouders (waardoor het werk intensief is en tijdrovend) slip ik op kantoor dicht voor andere zaken en werk ik structureel veel meer over dan de bedoeling is.
- Zorgen voor de mogelijkheid inschakelen schade-expert en een transparant procedureverloop zodat je als advocaat weet waar je aan toe bent en op die manier ook de cliënt kan informeren.
- Ik doe vrijwel uitsluitend toevoegingszaken, dus eigenlijk zijn deze KOT-zaken perfect voor mij. Maar doordat het mijzelf eigen maken van hoe ik de procedures moet volgen zo warrig en wollig is uitgelegd en de informatieverstrekking versnipperd en ver beneden peil was, kostte het mij veel en veel teveel tijd om deze zaken te draaien.
- De KOT-zaken zorgden ervoor dat ik niet meer toekwam aan andere zaken.

b. **De werkzaamheden**

- Beter (vindbare) informatie voor advocaten. Met name voor de advocaten zonder veel ervaring wat standaard stappenplannen, brieven en lijsten maken.
- Ouders worden opnieuw niet geloofd en gedupeerd.
- Teveel frustratie bij ouders.
- We hebben te maken met veelal psychisch beschadigde cliënten. Die trekken het lange wachten niet. Maar daardoor wordt effectieve rechtsbijstand ook nagenoeg onmogelijk.
- In mijn optiek zijn cliënten HKT vaak veeleisend. Wisselen van advocaat is hun niet vreemd. Dit moet niet onbeperkt gefaciliteerd worden.

C. De cliënten

- Vergoeding toekennen op uurbasis, b.v. een punt per uur. Ook voor communicatie met derde partijen i.v.m. randzaken. De zaken vergen veel tijd en de betaling zal pas in een veel later stadium plaatsvinden. Ik kan daardoor onvoldoende tijd besteden aan zaken die wel op korte(re) termijn geld opleveren.
- Wellicht regelen met de orde van advocaten dat voor het volgen van de sessies van de Belastingdienst UHT (webinars algemeen en over voortgangsrapportages) PO punten worden toegekend. Organiseren van een (kosteloze) cursus over de verschillende regelingen en best practices.
- Veel hogere vergoedingen toekennen om het überhaupt interessant te houden; kost een hoop tijd én een vergoeding van enkele honderden euro's terwijl een gedupeerde 30.000 euro krijgt wekt enorme frustratie.
- Ik krijg een laag, vast bedrag per zaak, dus ik moet veel zaken draaien.

d. De vergoeding

- Zorg dat er experts werkelijke schade worden toegevoegd aan de procedure tbv fase werkelijke schade . zonder deze expertise kunnen advocaten hun werk niet goed doen. Een vergoeding komt voor letselschade.
- Bij het werven van advocaten werd ingestoken op advocaten die bedreven waren in de sociale kaart en sociaal recht, daarom heb ik me opgegeven, maar die kennis blijkt onvoldoende te zijn. Ook letselschaderecht is nodig. Verder heb je bijna geen all-round advocaten meer en de gedupeerden hebben wel all-round problemen. Bij de verwelcoming van de KOT advocaten werd aangegeven dat het de bedoeling is dat we de gedupeerden helpen zodat ze weer verder kunnen met hun leven, en dat het niet de bedoeling is om hevig te gaan procederen.
- Er is geen cursus KOT affaire, het is geen concrete specialisatie, je weet van tevoren niet wat er op je pad gaat komen.
- Er is geen enkele begeleiding, niet vanuit de Orde ook niet vanuit de Raad. Ik begrijp niet waarom er niet een landelijke cursus/werkoverleg wordt georganiseerd voor alle advocaten waar zij op de hoogte worden gesteld van de laatste stand van zaken en waar zij kunnen overleggen met andere advocaten. De paar seminars die wij gehad hebben zijn niet voldoende.

e.
Ervaring/expertise

- Uit de paar zaken die ik heb gedaan begrijp ik dat de Belastingdienst helemaal niet oplost, maar nieuw zand in de nieuwe machine strooit, zodat het allemaal ondoordringbaar wordt. Voor gedupeerden is dat zeer frustrerend, voor advocaten een reden om te denken: geef mijn pijp maar aan Maarten. Ik geloof hierdoor niet meer in een behoorlijke afloop van dit schandaal.
- Al gelijk bleek dat wat de belastingdienst de gedupeerden heeft aangedaan daarvoor te moedwillig, te groot en te afschuwelijk is. Ik ben onzeker geworden over of ik het wel goed doe.
- De belastingdienst moet doorpakken en effectiever worden maar daar zal de rvr ook weinig tot niets aan kunnen doen.
- Berekenen van de schade en onbereidheid/niet meewerken door de Belastingdienst in vele opzichten.

f. **De Belastingdienst**

- De Raad dient deze mensen niet direct als slachtoffer te zien en te behandelen maar gewoon als rechtzoekende. Voorts dient de Raad te stoppen met het doen van de mededeling dat de gematchte advocaat beschikbaar is voor een kennismakingsgesprek. Een gesprek met een advocaat is niet vrijblijvend. Een gesprek met een advocaat dient voor het inventariseren van de problematiek en het bespreken van een strategie; niet voor 'het meehuilen met de wolven'. Begrip is prima en wenselijk maar rechtsbijstandsverlening is de kerntaak.
- Minder gemakkelijk een advocaat toewijzen aan zaken; in zaken van een eerste negatieve toets geen advocaat toewijzen. 'Geduceerden' meer wijzen op eigen verantwoordelijkheid; advocaat moet werken met de informatie die de Raad verstrekt. Niet het stempel van geduceerden gebruiken als niet vaststaat dat iemand geduceerde is; mensen gaan zich daarnaar gedragen.
- Verwachtingen cliënten temperen door betere voorlichting aan cliënten dat inschakeling van een advocaat niet leidt tot een snel positief resultaat.

g. De Raad

- Ik neem geen HKT-zaken meer in omdat ik in de loop van 2023 wil stoppen als advocaat en ik voorzie dat ik de zaken niet meer af zou krijgen, als ik nog nieuwe zaken in zou nemen. Daarom heb ik mij op on hold laten zetten. Ik heb zelfs een hard hoofd in of ik de huidige zaken allemaal medio 2023 bij de CWS zal hebben afgerond. Het gaat zo traag, er is een contingent extra beoordelaars nodig.
- Ik ga over 1,5 jaar met pensioen en zie niet dat de door mij aangenomen zaken tijdig zijn afgewerkt. De procedures duren veel langer dan ingeschat en je moet er veel tijd voor uittrekken.

h. **De procedures**

2. Interviews

Interviews

Het tweede deel van het onderzoek bestaat uit een aantal interviews met advocaten die zich *on hold* hebben laten zetten. Desgevraagd hebben 25 advocaten in de enquête aangegeven mee te willen werken aan een interview. De interviews worden in mei en juni afgenomen. Daarna volgt de rapportage over dit onderdeel van het onderzoek.

